

[Handwritten signature]

Αριθμός απόφασης: 1286/2024

ΤΟ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ 18ο ΤΡΙΜΕΛΕΣ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 18 Ιανουαρίου 2024, με δικαστές τους Άννα Ατσαλάκη, Πρόεδρο Εφετών Διοικητικών Δικαστηρίων, Αγλαΐα Θέμου-Δημητροπούλου και Κωνσταντίνο Υφαντή (Εισηγητή), Εφέτες Διοικητικών Δικαστηρίων και γραμματέα την Ανθούλα Γεωργακοπούλου, δικαστική υπάλληλο,

για να δικάσει την από 31.1.2014 έφεση (αρ.καταχ.ΕΦ 3489/14.12.2021),

της Επιτροπής Ανταγωνισμού, που εδρεύει στην Αθήνα (Κότσικα 1^Α και Πατησίων αρ.70) και παραστάθηκε δια της δικαστικής πληρεξούσιας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Άλκηστης-Ασπασίας Κόρδου με την από 16.1.2024 έγγραφη δήλωση κατ'άρθρο 133 παρ. 2 του Κ.Δ.Δ., όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του από το άρθρο 24 παρ.4 του ν.4446/2016 (ΦΕΚ Α 240).

κατ'ά της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΚΟΣΜΟΣ - ΜΑΡΙΑ ΦΛΩΡΑ Ε.Π.Ε.», που εδρεύει στην Αθήνα (Πανεπιστημίου 59), η οποία τελεί υπό πτώχευση και εκπροσωπείται νομίμως από τη σύνδικο πτωχεύσεως Όλγα Τσιάρα (Α.Μ. ΔΣΑ 28257) δυνάμει της υπ' αριθ. 610/2015 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, που παρέστη αυτοπροσώπως ως δικηγόρος.

Κατά τη συζήτηση της υποθέσεως, το Δικαστήριο άκουσε τη διάδικο που παραστάθηκε στο ακροατήριο και ζήτησε όσα αναφέρονται στα πρακτικά.

**Μετά τη συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη και
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά τον Νόμο**

1. Επειδή, εισάγεται ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου η υπό κρίση έφεση κατά της 13695/2013 αποφάσεως του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών,

ύστερα από την αναίρεση, με την 863/2021 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, της επ'αυτής εκδοθείσας 4369/2017 αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου και την παραπομπή της υποθέσεως σε αυτό προς νέα κρίση. Με την ως άνω έφεση η Επιτροπή Ανταγωνισμού (Ε.Α.) ζητεί παραδεκτώς την εξαφάνιση της 13695/2013 αποφάσεως του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία, κατά μερική παραδοχή της αγωγής της ήδη εφεσίβλητης, εταιρείας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΚΟΣΜΟΣ - ΜΑΡΙΑ ΦΛΩΡΑ Ε.Π.Ε.», αναγνωρίσθηκε η υποχρέωση της ήδη εκκαλούσας να της καταβάλει, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής έως την εξόφληση, το ποσό των 150.000 ευρώ, ως εύλογη χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, προκληθείσας από την ως παράνομη κριθείσα παράλειψη της Επιτροπής Ανταγωνισμού να αποφανθεί, εντός ευλόγου χρόνου, επί καταγγελίας της, σε βάρος της επιχειρήσεως εμπορίας ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου, με την επωνυμία «ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ» («ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε.»), κατά παράβαση των κανόνων περί ανταγωνισμού, όπως διαγράφονται στον ν.703/1977 (ΦΕΚ Α 278).

2. Επειδή, στο άρθρο 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (ΕισΝ.Α.Κ. - π.δ.456/1984, ΦΕΚ Α 164) ορίζεται, ότι: «Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος. ...», στο δε άρθρο 106 ορίζεται ότι οι διατάξεις, μεταξύ άλλων, του προηγούμενου άρθρου «εφαρμόζονται και για την ευθύνη των δήμων, των κοινοτήτων ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων που βρίσκονται στην υπηρεσία τους». Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, για να στοιχειοθετηθεί ευθύνη του Δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου προς αποζημίωση, απαιτείται παράνομη πράξη ή παράλειψη ή υλική ενέργεια ή παράλειψη υλικής ενέργειας οργάνων τους κατά την άσκηση της ανατεθειμένης σε αυτά δημόσιας εξουσίας, επίκληση και απόδειξη συγκεκριμένης ζημίας, καθώς και αιτιώδης

Φ

Σ

Φ

σύνδεσμος μεταξύ της παράνομης πράξης ή παράλειψης ή υλικής ενέργειας ή παράλειψης υλικής ενέργειας και της επελθούσας ζημίας. Ο σύνδεσμος αυτός υφίσταται όταν, σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας, η φερόμενη ως ζημιογόνος πράξη ή παράλειψη ή υλική ενέργεια, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και ενόψει των ειδικών συνθηκών της συγκεκριμένης περιπτώσεως, ήταν εξ αντικειμένου ικανή και πρόσφορη να επιφέρει τη ζημία. Περαιτέρω, σε περίπτωση συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής των άρθρων 105 και 106 ΕισΝΑΚ το Δημόσιο ή το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου υποχρεούνται να αποκαταστήσουν, σύμφωνα με το άρθρο 298 του Αστικού Κώδικα, κάθε θετική ζημία, καθώς και το διαφυγόν κέρδος, εκείνο δηλαδή, το οποίο προσδοκά κανείς με πιθανότητα σύμφωνα με τη συνήθη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις και ιδίως τα προπαρασκευαστικά μέτρα που έχουν ληφθεί. Τα δικαστήρια της ουσίας μπορούν, επί πλέον, να επιδικάσουν σε βάρος του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης κατ' εφαρμογή του άρθρου 932 του Αστικού Κώδικα, (σχ.ΣτΕ 764/2021, 1229/2019, 4010/2015, 451/2013 επτ. κ.ά.). Χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης δικαιούνται να ζητήσουν και τα νομικά πρόσωπα, αν υπέστησαν ζημία από τον αντίκτυπο που είχε στην πίστη, το κύρος και τη φήμη τους η παράνομη πράξη ή παράλειψη, χωρίς να είναι απαραίτητο να εξειδικεύεται η βλάβη αυτή, όταν από τη φύση της παράνομης πράξεως ή παραλείψεως είναι δυνατόν να επέλθει τέτοια βλάβη (ΣτΕ 2101/2023, 227/2021, 3692, 3695/2015, 3040/2014, 451/2013 7μ. κ.ά.). Εξάλλου, με την ως άνω διάταξη του άρθρου 932 Α.Κ. ο κοινός νομοθέτης λαμβάνει υπόψη του την προβλεπόμενη από τη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1 εδάφιο τέταρτο του Συντάγματος αρχή της αναλογικότητας, εξειδικεύοντάς την σε ό,τι αφορά το ζήτημα του προσδιορισμού του ύψους της χρηματικής ικανοποιήσεως, και δεν τίθεται ζήτημα άμεσης εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι η ευθεία επίκλησή της κατά τον προσδιορισμό του ύψους της χρηματικής ικανοποιήσεως στερείται σημασίας, αφού δεν θα οδηγούσε σε διαφορετικά αποτελέσματα σε σχέση με τον κατ' εφαρμογή του άρθρου 932 του Αστικού Κώδικα προσδιορισμό αυτής (ΣτΕ

1210/2019, 484/2018, 1638/2017, 1407/2014, 2271/2013, 3736/2012, 2273/2012, 4133/2011 7μ κ.ά.).

3. Επειδή, περαιτέρω, στον ν. 703/1977 για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού (ΦΕΚ Α 278), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο μετά τις τροποποιήσεις του με τους ν. 2296/1995 (ΦΕΚ Α 43), και 2837/2000 (ΦΕΚ Α 178), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Άρθρο 1 Απαγορευόμεναι συμπράξεις 1. Απαγορεύονται πάσαι αι συμφωνίαι μεταξύ επιχειρήσεων, πάσαι αι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και οιασδήποτε μορφής ενηρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, αι οποίαι έχουν ως αντικείμενον ή αποτέλεσμα την παρακώλυσιν, τον περιορισμόν ή την νόθευσιν του ανταγωνισμού. [...] Άρθρο 2 Καταχρηστική εκμετάλλευση δεσποζούσης θέσεως Απαγορεύεται η υπό μιας ή περισσοτέρων επιχειρήσεων καταχρηστική εκμετάλλευσις της δεσποζούσης θέσεως αυτών επί του συνόλου ή μέρους της αγοράς της χώρας. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευσις δύναται να συνίσταται ιδία: α)...., β)...., γ)...., δ) εις την εξάρτησιν της συνάψεως συμβάσεων εκ της παρά των αντισυμβαλλομένων αποδοχής προσθέτων παροχών ή συνάψεως προσθέτων συμβάσεων αι οποίαι, κατά την φύσιν των ή συμφώνως προς τας εμπορικής συνηθείας, δεν συνδέονται μετά του αντικειμένου των συμβάσεων τούτων. Άρθρο 8 Επιτροπή Ανταγωνισμού 1. Συνιστάται Επιτροπή Ανταγωνισμού, η οποία λειτουργεί ως ανεξάρτητη αρχή. [...] 16. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει διακεκριμένη νομική προσωπικότητα και παρίσταται αυτοτελώς σε κάθε είδους δίκες που έχουν ως αντικείμενο πράξεις ή παραλείψεις της. [...] Άρθρο 8β Αρμοδιότητες της Επιτροπής [...] 2. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού [...] ιστ) ορίζει τις προτεραιότητες της δράσης της [...]. Άρθρο 9 Εξουσίες της Επιτροπής [...] 1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν, μετά από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας ή αίτησης του Υπουργού Ανάπτυξης, διαπιστώσει παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 1 και των άρθρων [...] του παρόντος] ή των άρθρων 81 [...] της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μπορεί με απόφασή της: α) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις ή τις ενώσεις επιχειρήσεων να παύσουν την παράβαση και να παραλείπουν αυτή στο μέλλον, β) να αποδέχεται εκ μέρους των ενδιαφερομένων [...] την ανάληψη

δεσμεύσεων [...], γ) να επιβάλλει μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα [...], δ) να απευθύνει συστάσεις [...] και να απειλήσει πρόστιμο ή χρηματική ποινή [...], ε) να θεωρήσει ότι κατέπεσε το πρόστιμο ή η χρηματική ποινή [...] σε περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της παράβασης, [...] στ) να επιβάλει πρόστιμο [...]. Περαιτέρω, στο άρθρο 24 του αυτού ν. 703/1977 ορίζεται, στη μεν παράγραφο 1, ότι «Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει το δικαίωμα να καταγγέλλει παραβάσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 [...του παρόντος], καθώς και των άρθρων 81 και 82 της Ευρωπαϊκής Κοινότητας», στη δε παράγραφο 4, ότι «Η Επιτροπή Ανταγωνισμού υποχρεούται να εκδώσει απόφαση μέσα σε έξι (6) μήνες από την ημερομηνία υποβολής της καταγγελίας ή του αιτήματος του Υπουργού Ανάπτυξης» και ότι «σε εξαιρετικές περιπτώσεις και όταν η υπόθεση χρήζει περαιτέρω έρευνας, η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να παρατείνει την προθεσμία αυτή, το ανώτερο, μέχρι δύο (2) μήνες». Τέλος, στον ισχύοντα κατά τον κρίσιμο χρόνο «Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού» (963/2001 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Ανάπτυξης, ΦΕΚ Β 361), ρυθμίζεται η διαδικασία για τη συζήτηση των υποθέσεων ενώπιον της Επιτροπής και την έκδοση των αποφάσεών της και προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι «Σε περίπτωση που κατά τη διάσκεψη ανακύψουν ζητήματα, για την επίλυση των οποίων απαιτείται να προσκομισθούν από τα μέρη περισσότερα στοιχεία ή να διεξαχθεί από τη Γραμματεία περαιτέρω έρευνα, η Επιτροπή εκδίδει σχετικώς προδικαστική απόφαση. [...]». (άρθρο 22 παρ. 4).

4. Επειδή, όπως συνάγεται από τον συνδυασμό των προεκτεθεισών στην προηγούμενη σκέψη διατάξεων, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, ως εκ της φύσεως και του έργου της, έχει ευρεία ευχέρεια να καθορίζει την προτεραιότητα των υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιόν της και να διαθέτει για κάθε μια τον χρόνο που εκτιμά αναγκαίο. Την ευχέρειά της όμως αυτή, λόγω της ιδιαίτερης σημασίας της, οφείλει να την ασκεί με τρόπο συστηματικό και διαφανή, αξιολογώντας και συγκρίνοντας προς τούτο τις εκκρεμείς υποθέσεις βάσει πρόσφορων κριτηρίων, αναγομένων στη σοβαρότητα, την πολυπλοκότητα, τον

επείγοντα χαρακτήρα τους κ.λπ.. Ενόψει αυτών, η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 24 παρ. 4 του ν. 703/1977, κατά την οποία η Επιτροπή «υποχρεούται να εκδώσει απόφαση» μέσα σε ορισμένη προθεσμία από την υποβολή της σχετικής καταγγελίας, ναι μεν δεν καθιερώνει την προθεσμία αυτή ως αποκλειστική για την έκδοση οριστικής αποφάσεως επί της οικείας υποθέσεως ούτε καθιστά μετά ταύτα την Επιτροπή κατά χρόνο αναρμόδια, σύμφωνα, άλλωστε, και με τη γενική αρχή περί του ενδεικτικού, κατ' αρχήν, χαρακτήρα των προθεσμιών που τάσσονται από τον νόμο προς τη Διοίκηση· έχει όμως την έννοια η εν λόγω διάταξη, εν όψει και της χαρακτηριστικής αυστηρότητας στη διατύπωσή της (εξάμηνη προθεσμία δυνάμενη να παραταθεί «σε εξαιρετικές περιπτώσεις και όταν η υπόθεση χρήζει περαιτέρω έρευνας [...] το ανώτερο μέχρι δύο μήνες»), ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού οφείλει σε κάθε περίπτωση να τοποθετηθεί επί της συγκεκριμένης καταγγελίας μέσα στις πιο πάνω προθεσμίες είτε εκφέροντας οριστική κρίση, είτε παραγγέλλοντας, με προδικαστική απόφαση, περαιτέρω έρευνα ή συμπλήρωση στοιχείων, είτε, εφόσον δεν είναι ώριμη να αποφανθεί επί της ουσίας, εκδίδοντας, πάντως, και στην περίπτωση αυτή, εμπροθέσμως πράξη και καθορίζοντας αιτιολογημένα, κατά τα προεκτεθέντα, τα της προτεραιότητας και της πορείας της υποθέσεως ενώπιόν της. Στην αντίθετη περίπτωση, με την άπρακτη παρέλευση των πιο πάνω προθεσμιών, στοιχειοθετείται, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, παράλειψη οφειλομένης ενεργείας της, προσβλητή επί ακυρώσει με προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού εφετείου (ΣτΕ 863/2021, 22/2018, 2660/2015 7μ.).

5. Επειδή, εν προκειμένω, από τα στοιχεία της δικογραφίας, προκύπτουν τα εξής: Η εφεσίβλητη εταιρεία με αντικείμενο εργασιών την λιανική πώληση ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου υπέβαλε στις 26-3-2003 καταγγελία στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (Ε.Α.), με την οποία κατήγγειλε ότι η χονδρεμπορική εταιρεία ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου, με την επωνυμία «ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ» («ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε.»), εκμεταλλεύεται καταχρηστικά την δεσπόζουσα θέση που κατέχει στην αγορά της διακινήσεως του εν λόγω βιβλίου, μέσω της διακριτικής μειώσεως

των εκπτώσεων που χορηγεί σ' αυτήν, της παρακωλύσεως των παράλληλων εισαγωγών, της μειώσεως των εκπτώσεων, του περιορισμού στον χρόνο πιστώσεως, του αποκλεισμού της από τον χώρο της κεντρικής της αποθήκης, κ.λπ.. Κατόπιν έρευνας, για την οποία συνετάγη η από 27-7-2006 εισήγηση της Γενικής Διευθύνσεως (Γ.Δ.) της Επιτροπής Ανταγωνισμού, διεπιστώθη ότι οι χονδρεμπορικές εταιρείες «ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε.» και «ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε.», με την μορφή εναρμονισμένης πρακτικής, παρέβαιναν τις διατάξεις του ν. 703/1977 και τις οικείες κοινοτικές διατάξεις περί ανταγωνισμού, εκμεταλλευόμενες καταχρηστικά την δεσπόζουσα θέση τους στο εμπόριο του βιβλίου. Εξάλλου, η εφεσίβλητη απέστειλε στην Ε.Α., στις 3.11.2006, επιστολή, στην οποία ανέφερε ότι η δυσμενής πολιτική των χονδρεμπόρων έναντι αυτής συνεχίζεται, ζητώντας παράλληλα να επισπευσθεί η ολοκλήρωση της έρευνας, στις 3.1.2007, επιστολή με την οποία διαμαρτύρητο για την καθυστέρηση εκδόσεως αποφάσεως, στις 19.1.2007, επιστολή διαμαρτυρίας, στις 22.1.2007 εξώδικη διαμαρτυρία πρόσκληση - δήλωση, με την οποία διαμαρτυρόταν για την καθυστέρηση συζητήσεως της υποθέσεως και ζητούσε να ενημερωθεί για την ημερομηνία συζητήσεως. Στην συνέχεια, η υπόθεση εισήχθη για συζήτηση ενώπιον της Ολομέλειας της Ε.Α. κατά την συνεδρίαση της 14.5.2007, οπότε η εφεσίβλητη εταιρεία υπέβαλε και αίτημα λήψεως ασφαλιστικών μέτρων. Στις 29.6.2007, η Ολομέλεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού, εξέδωσε την 342/V/2007 προδικαστική απόφασή της, με την οποία δέχθηκε ότι η εταιρεία «ορθώς παραμένει προς ώρας στη διαδικασία ως μέρος της καθόσον η παρούσα διαδικασία έχει ως αντικείμενο την εξέταση της καταγγελίας της, όπως αυτή διευρύνθηκε μετά τη διαταχθείσα και πραγματοποιηθείσα σχετικώς αυτεπάγγελτη έρευνα» και επιφυλάχθηκε να εξετάσει σύντομα «κατ' απόλυτη προτεραιότητα» το αίτημά της περί λήψεως ασφαλιστικών μέτρων. Επίσης, η Ολομέλεια διαπίστωσε ότι στην έως τότε έρευνα δεν είχαν περιληφθεί οι εκδοτικές επιχειρήσεις με τις οποίες οι εταιρείες ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. και ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε. συνδέονταν με συμβάσεις αποκλειστικής διανομής, ώστε τυχόν διαπίστωση παραβάσεως να επισύρει τις ανάλογες κυρώσεις σε βάρος τους, για τον λόγο δε τούτο ανέβαλε την έκδοση οριστικής αποφάσεως και

κάλεσε τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (Γ.Δ.Α.) να διενεργήσει κατά προτεραιότητα περαιτέρω έρευνα για το ζήτημα των αποκλειστικών διανομών, περιλαμβάνοντας τις εκδοτικές επιχειρήσεις με τις οποίες οι εταιρίες ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. και ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε. συνδέονται με συμβάσεις διανομής με όρους αποκλειστικότητας και να υποβάλει σχετική εισήγηση εντός έξι μηνών. Τελικώς, εξεδόθη η 368/Ν/29.11.2007 απορριπτική απόφαση της Ε.Α. επί του αιτήματος ασφαλιστικών μέτρων της εφεσίβλητης εταιρείας. Εν συνεχεία, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, σε εκτέλεση της 342/Ν/29-6-2007 προδικαστικής αποφάσεως, απέστειλε ερωτηματολόγια σε 8 εταιρίες χονδρικού εμπορίου ξενόγλωσσου εκπαιδευτικού βιβλίου και σε 11 εκδοτικούς οίκους, τρεις εκ των οποίων (BURLINGTON B.V., PEARSON EDUCATION, OXFORD UNIVERSITY) είχαν καταστατική έδρα στην αλλοδαπή (Ηνωμένο Βασίλειο και Ολλανδία). Για την αποστολή του ερωτηματολογίου στους εκδοτικούς οίκους του εξωτερικού, ζητήθηκε η συνδρομή των αντίστοιχων αρχών ανταγωνισμού, βάσει του άρθρου 22 του Κανονισμού 1/2003, έτσι ώστε η Επιτροπή παρέτεινε την προθεσμία υποβολής της νέας εισηγήσεως της Γενικής Διευθύνσεως έως τις 29.2.2008 (πρακτικό 1201/19.12.2007). Μετά την ολοκλήρωση της αυτεπάγγελτης έρευνάς της και για τις αποκλειστικές διανομές, η Γ.Δ.Α. έκρινε ότι έπρεπε να διαχωρίσει τις υποθέσεις που αφορούσαν μη εμπλεκόμενα μεταξύ τους μέρη και να υποβάλει χωριστές εισηγήσεις. Έτσι, συνετάγησαν η 2343/7.4.2008 εισήγηση για την καταγγελία της εφεσίβλητης κατά της ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. και την αυτεπάγγελτη έρευνα κατά της ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ ΑΕ και η 3388/9.10.2008 εισήγηση για τις συμβάσεις αποκλειστικών διανομών, που είχαν συνάψει οι ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε. και ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε. με τους εκδοτικούς οίκους, οι οποίες υπεβλήθησαν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού. Με τις από 15-9-2008, 22-9-2008, 10-11-2008 επιστολές της προς την Ε.Α. η εφεσίβλητη διαμαρτυρήθηκε για την καθυστέρηση στην έκδοση αποφάσεως και ζήτησε την επίσπευση της διαδικασίας. Ακολούθως, η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξέδωσε την 435/Ν/2009 αναβλητική απόφασή της επί της 2343/2008 εισηγήσεως, με την αιτιολογία ότι εκκρεμούσε η έκδοση αποφάσεως επί της συναφούς 3388/2008 εισηγήσεως της Γ.Δ.Α. για τις συμβάσεις αποκλειστικών διανομών.

Με την από 23.2.2009 επιστολή της προς την Ε.Α. η εφεσίβλητη επισήμανε τους κινδύνους που διέτρεχε η ίδια από περαιτέρω καθυστέρηση στην έκδοση αποφάσεως, ενώ, με την 9.3.2009 επιστολή της επισήμανε ότι η κατάσταση στον κλάδο είναι κρίσιμη, ότι ήδη εταιρείες αποχώρησαν από τον κλάδο και άλλες κινδύνευαν πολύ, όπως και η ίδια. Στις 12.5.2009 και 13.5.2009 με επιστολές της προς την Ε.Α. η εφεσίβλητη γνωστοποίησε στην Ε.Α. ότι η ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε. της ζήτησε επιταγές 800.000 ευρώ για να εκτελέσει την παραγγελία της, προειδοποιώντας ότι σε διαφορετική περίπτωση θα της μειώσει τις εκπτώσεις από 30 σε 25% και από 40 σε 25% στους αντίστοιχους εκδοτικούς οίκους Burlington και Oxford, ότι της ζήτησε επιταγές με κάθε παραγγελία, ότι η ίδια εφεσίβλητη πραγματοποιεί καθημερινά 11-22 παραγγελίες, ότι η ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε. της απέστειλε σχέδιο συμφωνίας με καταχρηστικούς όρους και ότι η κατάσταση στην αγορά του ξενόγλωσσου βιβλίου ήταν κρίσιμη λόγω της δράσης των ελεγχόμενων εταιρειών. Στις 20.5.2009 η ανωτέρω εταιρεία γνωστοποίησε στην Ε.Α. ότι η ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ Α.Ε. μείωσε κατά 5 και 15 μονάδες αντίστοιχα τις εκπτώσεις για τα βιβλία των Burlington και Oxford αν και η ίδια υπέγραψε τα συμφωνητικά. Στις 12.6.2009 με επιστολή της η εκκαλούσα ενημέρωσε την Ε.Α. ότι διέκοψε τη λειτουργία του βιβλιοπωλείου της στη Θεσσαλονίκη λόγω της καταστάσεως, στην οποία περιήλθε εξαιτίας της πρακτικής των εκδοτών και χονδρεμπόρων. Στην συνέχεια, η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξέδωσε την 452/Ν/22.7.2009 οριστική απόφασή της, με την οποία δέχθηκε ότι στοιχειοθετείται κατάχρηση συλλογικής δεσποζούσης θέσεως από τις δύο εταιρείες «ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ» και «ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ ΑΕ», κατά το χρονικό διάστημα 2002 έως και 2006, και αποφάσισε την επιβολή προστίμων εις βάρος των. Επίσης, στις 23.7.2009 εξεδόθη η 455/Ν/23-7-2009 απόφαση της Ε.Α., με την οποία διεπιστώθη ότι στις συμβάσεις αποκλειστικής διανομής, που είχαν συνάψει οι εταιρείες «ΑΠΟΛΛΩΝ ΑΕ» και «ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ ΑΕ», με τους εκδοτικούς οίκους υπήρχαν απαγορευμένες κάθετες συμφωνίες (καθορισμός τιμών, απαγόρευση παθητικών πωλήσεων και απαγόρευση εξαγωγών) και αποφασίσθηκε η επιβολή συναφών προστίμων. Εν τω μεταξύ η εφεσίβλητη με αγωγή της ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών είχε

ζητήσει να της επιδικασθεί αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης εξ αιτίας της μη εγκαίρου εκδόσεως αποφάσεως επί της καταγγελίας της για το χρονικό διάστημα από 27.3.2006 έως την άσκηση της εν λόγω αγωγής (26.2.2008). Η αγωγή αυτή απορρίφθηκε με την 19851/2010 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, κατά της οποίας η εφεσίβλητη άσκησε έφεση, η οποία έγινε δεκτή με την 2903/2013 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, το οποίο εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση, δίκασε την αγωγή, την δέχθηκε εν μέρει και αναγνώρισε την υποχρέωση της ήδη εκκαλούσης να καταβάλει στην εφεσίβλητη ποσό 350.000 ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση εκ της αιτίας αυτής για το εν λόγω χρονικό διάστημα. Με την 2903/2013 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών κρίθηκε, μεταξύ άλλων, ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξέδωσε την 452/22.7.2009 απόφασή της -επί της από 26.3.2003 καταγγελίας της ήδη εφεσίβλητης Ε.Π.Ε.- μετά την πάροδο εύλογου χρόνου από την υποβολή της καταγγελίας αυτής και, ως εκ τούτου, συνέτρεχε παράνομη παράλειψη της Επιτροπής Ανταγωνισμού να αποφανθεί επί της εν λόγω καταγγελίας για το χρονικό διάστημα από 27.3.2006 έως την άσκηση της αγωγής (26.2.2008), κατ' άρθρα 105-106 του Εισ.Ν.Α.Κ.. Αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως αυτής απορρίφθηκε με την 2176/2015 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας. Ακολούθησε η άσκηση από μέρους της εφεσίβλητης της από 3.8.2010 νεώτερης αγωγής ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών. Με την εν λόγω αγωγή, η εφεσίβλητη ζήτησε να αναγνωρισθεί η υποχρέωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού να καταβάλει σ' αυτήν ποσό 1.107.669,10 ευρώ, ως αποζημίωση, για την αποκατάσταση της υλικής ζημίας, που, κατά τους ισχυρισμούς της, υπέστη κατά το χρονικό διάστημα από 27.2.2008 έως 22.7.2009 εξαιτίας της παράνομης παραλείψεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού να αποφανθεί, κατ' άρθρο 24 του ν. 703/1977, εντός ευλόγου χρόνου από την υποβολή προς αυτήν της από 26.3.2003 καταγγελίας της, καθώς και το ποσό των 500.000 ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, την οποία υπέστη λόγω προσβολής της προσωπικότητάς της και ταλαιπωρίας, από τις καθυστερήσεις της εκκαλούσης, για το ίδιο ως άνω διάστημα. Η αγωγή αυτή έγινε εν μέρει δεκτή με την

13695/2013 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών (πρωτόδικη) και αναγνωρίσθηκε η υποχρέωση της εκκαλούσας να καταβάλει στην εφεσίβλητη ποσό 150.000 ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Κατά της αποφάσεως αυτής ασκήθηκαν αντίθετες εφέσεις από τους διαδίκους. Με την 4368/2017 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών απορρίφθηκε, ως απαράδεκτη, η έφεση της ήδη εφεσίβλητης, ενώ, με την ήδη εκκαλούμενη απόφαση, απορρίφθηκε και η έφεση της εκκαλούσας Επιτροπής Ανταγωνισμού, ως ουσία αβάσιμη. Με την απόφαση αυτή έγινε δεκτό ότι το ζήτημα της συνδρομής παρανόμου παραλείψεως είχε κριθεί με την 2903/2013 τελεσίδικη απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, από την οποία, όπως κρίθηκε, απέρρευε, κατ' άρθρο 197 του ΚΔΔ, δεδικασμένο, δεσμευτικό και στην προκειμένη δίκη και με την αιτιολογία αυτή απορρίφθηκαν οι προβληθέντες με την έφεση ισχυρισμοί της εκκαλούσας, κατά τους οποίους η καθυστέρηση εκδόσεως της ανωτέρω τελικής αποφάσεως της Επιτροπής οφείλετο στην διεύρυνση από την Επιτροπή του αντικειμένου της έρευνας, στην πολυπλοκότητα των νομικών ζητημάτων κοινοτικού δικαίου, στην μεσολαβήσασα επανεξέταση της υποθέσεως λόγω εμπλοκής του Γενικού Διευθυντού της Γενικής Διευθύνσεως Ανταγωνισμού σε άλλη υπόθεση (καρτέλ γάλακτος) και στην συμπεριφορά της εφεσίβλητης. Περαιτέρω δε, κρίθηκε ότι η παράνομη παράλειψη της ήδη εκκαλούσας ν' αποφανθεί, εντός ευλόγου χρόνου, επί της καταγγελίας της εφεσίβλητης, επέφερε δυσμενείς συνέπειες στην τελευταία, λόγω της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων που κατείχαν δεσπόζουσα θέση στην σχετική με την επιχειρηματική δραστηριότητα αυτής αγορά -όπως άλλωστε διαπιστώθηκε και με την 452/Ν/2009 απόφαση της εκκαλούσας- και ειδικότερα αποκλεισμό από εισαγωγές, περιορισμό στις επιστροφές και στις εκπτώσεις, διακρίσεις στην τροφοδοσία βιβλίων κ.λπ., που συνεχίσθηκαν και κατά το ένδικο χρονικό διάστημα από 27.2.2008 έως 22.7.2009 (βλ. σχετ. και τις από 23.2, 9.3, 12.5 και 13.5.2009 επιστολές της εφεσίβλητης, που προαναφέρθηκαν), εξαιτίας δε τούτων και λόγω των επίπονων προσπαθειών (υποβολή διαμαρτυριών, προσκόμιση στοιχείων κ.λπ.), που κατέβαλε προκειμένου να αντεπεξέλθει, η εφεσίβλητη υπεβλήθη σε

ταλαιπωρίες και κλονισμό της επαγγελματικής της υποστάσεως. Συνεπώς, κατά το δικάσαν δικαστήριο, η εφεσίβλητη υπέστη από την ανωτέρω αιτία ηθική βλάβη, για την αποκατάσταση της οποίας κρίθηκε, ως προσήκον και εύλογο, ενόψει και των εν γένει περιστάσεων, το ποσό των 150.000 ευρώ, όπως είχε κριθεί και πρωτοδίκως. Αίτηση αναιρέσεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά της τελευταίας αποφάσεως του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, έγινε δεκτή με την προαναφερόμενη 863/2021 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία αναιρέθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση και η υπόθεση παραπέμφθηκε στο Δικαστήριο τούτου προς νέα κρίση. Ειδικότερα, το Ανώτατο Δικαστήριο, δέχθηκε ότι από τη διάταξη του άρθρου 197 του Κ.Δ.Δ. προκύπτει ότι σε περίπτωση, κατά την οποία τακτικό διοικητικό δικαστήριο, επιλαμβανόμενο αγωγής αποζημιώσεως λόγω παραλείψεως της Επιτροπής Ανταγωνισμού να αποφανθεί επί καταγγελίας, κρίνει ότι για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα συνέτρεξε ενόψει των ενεργειών της Επιτροπής καθυστέρηση, που στοιχειοθετεί παράνομη παράλειψη, το δεδικασμένο από την απόφαση αυτή αναφέρεται μόνο στο ανωτέρω χρονικό διάστημα, ενώ δεν παράγεται από την απόφαση αυτήν δεδικασμένο, ως προς το ζήτημα αν συνέτρεξε μεταγενεστέρως περαιτέρω παράνομη παράλειψη της Επιτροπής να αποφανθεί επικαίρως. Τούτο, διότι, στις περιπτώσεις αυτές, το επιλαμβανόμενο επί της νεωτέρας διαφοράς δικαστήριο πρέπει να κρίνει αυτοτελώς, εν όψει των δεδομένων και στοιχείων, που προέκυψαν εν τω μεταξύ και των σχετικών ενεργειών της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά το διάστημα που ακολούθησε, «αν συνέτρεξε περαιτέρω υπέρβαση του ευλόγου χρόνου, δυναμένη να στοιχειοθετήσει παράνομη παράλειψη της Επιτροπής να αποφανθεί περαιτέρω επί της καταγγελίας». Με βάση δε την ανωτέρω παραδοχή, το Συμβούλιο της Επικρατείας αποφάνθηκε ότι η κρίση του Διοικητικού Εφετείου ότι εδεσμεύετο από το παραχθέν από την απόφαση 2903/2013 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών δεδικασμένο, καθόσον αφορά το ζήτημα της στοιχειοθετήσεως παράνομης ενέργειας της ήδη εκκαλούσας Επιτροπής Ανταγωνισμού λόγω υπερβάσεως, από μέρους της κατά το χρονικό διάστημα από 27.2.2008 έως 22.7.2009, του ευλόγου χρόνου,

εντός του οποίου αυτή όφειλε να αποφανθεί επί της υποβληθείσας από την εφεσίβλητη εταιρεία καταγγελίας, παρίσταται μη νόμιμη.

6. Επειδή, με την εκκαλούμενη απόφαση, το πρωτόδικο δικαστήριο, αφού δέχθηκε ότι από τη διάταξη του άρθρου 24 παρ.4 του ν.703/1977 συνάγεται ότι η προθεσμία που προβλέπεται για την έκδοση αποφάσεως από μέρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού επί υποβληθείσας σε αυτήν καταγγελίας είναι ενδεικτική, υπό την έννοια ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να υπερβεί τον εύλογο χρόνο, ο οποίος εκτιμάται σε συνάρτηση με τις περιστάσεις που χαρακτηρίζουν κάθε υπόθεση και εκτιμώντας, περαιτέρω, ότι ο μέσος όρος εκδόσεως αποφάσεως επί καταγγελίας είναι 42 μήνες, έκρινε ότι, στην προκειμένη υπόθεση, δεν συντρέχει λόγος που να δικαιολογεί την υπέρβαση από την ΕΑ κατά 34 μήνες (76-42) του χρόνου τούτου, έτσι ώστε στοιχειοθετείται παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας αυτής, αναγόμενη στο χρονικό διάστημα από 27.2.2008 έως 22.7.2009, η οποία θεμελιώνει αποζημιωτική ευθύνη έναντι της ενάγουσας-εφεσίβλητης εταιρείας.

7. Επειδή, με σχετικό λόγο εφέσεως, η Επιτροπή Ανταγωνισμού προβάλλει ότι, ενώ ορθώς το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δέχθηκε ότι η οριζόμενη στην παράγραφο 4 του άρθρου 24 του ν.703/1977 προθεσμία εκδόσεως από την Επιτροπή αποφάσεως επί καταγγελίας διοικουμένου είναι ενδεικτική, περαιτέρω, κατ'εσφαλμένη ερμηνεία της ίδιας διατάξεως καθόρισε την έννοια της εύλογης διάρκειας της σχετικής διαδικασίας σε 42 μήνες, κρίνοντας, έτσι, ότι συντρέχει υπέρβαση του χρόνου τούτου, που στοιχειοθετεί παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας. Ειδικότερα, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι εσφαλμένως δεν λήφθηκε υπόψη η πολυπλοκότητα της ερευνώμενης υποθέσεως, η οποία επέβαλε την αυτεπάγγελτη επέκταση της έρευνας τόσο ως προς τα υποκείμενα, όσο και ως προς το αντικείμενο, προκειμένου να διαπιστωθεί η θεμελίωση όχι μόνο της αποδιδόμενης καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως ατομικής δεσπόζουσας θέσεως συγκεκριμένης επιχειρήσεως (ΑΠΟΛΛΩΝ Α.Ε.), αλλά και να ελεγχθεί τυχόν συνδρομή περιπτώσεως καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως. Προσθέτει δε, περαιτέρω, η εκκαλούσα, ότι, στο πλαίσιο

διερευνήσεως της επίμαχης καταγγελίας, η εφεσίβλητη εταιρεία δεν συνέβαλε στην ταχεία εξέλιξη της διαδικασίας, αφού, προς υποστήριξη της καταγγελίας της, επανερχόταν με πρόσθετους ισχυρισμούς και πλήθος όψιμων εγγράφων, συντελώντας στην παράταση της αποδεικτικής διαδικασίας και την καθυστέρηση εκδόσεως επ'αυτής οριστικής αποφάσεως.

8. Επειδή, όπως έχει ήδη κριθεί με την 2903/2013 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου και μάλιστα με δύναμη δεδικασμένου, η Ε.Α., παραλείποντας να αποφανθεί έως 26.2.2008 επί της από 26.3.2003 καταγγελίας της ήδη εφεσίβλητης, υπερέβη τον εύλογο χρόνο αποφάνσεως επ'αυτής, έτσι ώστε συνέτρεξε περίπτωση αποζημιωτικής ευθύνης της έναντι της καταγγείλασας εταιρείας. Με την από 3.8.2010 αγωγή, που η ίδια εταιρεία άσκησε περαιτέρω ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, προέβαλε ότι, μετά τον ανωτέρω χρόνο και έως 22.7.2009, η Ε.Α. δεν είχε αποφανθεί επί της καταγγελίας, παραβιάζοντας έτσι τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 24 του ν.703/1977 και προκαλώντας σε αυτήν, εκτός άλλων, ηθική βλάβη. Επομένως, πρέπει να ερευνηθεί τυχόν ευθύνη της Ε.Α. για την αποδιδόμενη σε αυτήν, κατά τα ανωτέρω, καθυστέρηση ως προς το χρονικό διάστημα από 27.2.2008 έως 22.7.2009, ως προς το οποίο, συμφώνως και με την αναιρετική 863/2021 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, δεν παράγεται δεδικασμένο.

9. Επειδή, όπως έχει ήδη κριθεί με την 2903/2013 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου και μάλιστα με δύναμη δεδικασμένου, η Ε.Α., παραλείποντας να αποφανθεί επί της από 26.3.2003 καταγγελίας της ήδη εφεσίβλητης έως 26.2.2008, υπερέβη τον εύλογο χρόνο αποφάνσεως επ'αυτής, ήτοι το εξάμηνο δυνάμενο να παραταθεί «σε εξαιρετικές περιπτώσεις και όταν η υπόθεση χρήζει περαιτέρω έρευνας ... το ανώτερο μέχρι δύο μήνες», έτσι ώστε για το χρονικό αυτό διάστημα συνέτρεξε καθυστέρηση της Επιτροπής, που στοιχειοθετεί παράνομη παράλειψη. Περαιτέρω, ως προς το κρινόμενο χρονικό διάστημα από 27.2.2008 έως 22.7.2009, το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη ότι ενώ κατά τη συνεδρίαση της Ολομελείας της Ε.Α. υπ'αριθμ.

1155/4.10.2007 ζητήθηκε από τη Γ.Δ.Α. η κατ' απόλυτη προτεραιότητα εξέταση της επίμαχης υποθέσεως εντός τριών (3) μηνών (κατά σύντμηση του προβλεπόμενου εξαμήνου) και δη έως 18.12.2007, όχι μόνον η εν λόγω προθεσμία δεν τηρήθηκε, αλλά και μετά την 27.2.2008, οπότε άρχισε η ως άνω νέα προθεσμία, μόλις την 20.10.2008 με την πάροδο 8μήνου, κοινοποιήθηκε στην εφεσίβλητη η υπ' αριθμ. 2343/7.4.2008 εισήγηση της Γ.Δ.Α., σχετικά με τις οριζόντιες συμπράξεις που αφορούσε η καταγγελία, ότι επ' αυτής εκδόθηκε, ύστερα από επανειλημμένες επιστολές διαμαρτυρίας της ενδιαφερομένης και ενώ είχε ήδη παρέλθει διάστημα πλέον του έτους, η υπ' αριθμ. 435/V/12.2.2009 αναβλητική απόφαση και ότι η υπ' αριθμ. 452/V/22.7.2009 οριστική απόφαση εκδόθηκε ύστερα από διάστημα πέντε (5) περίπου μηνών, μετά την προαναφερθείσα αναβλητική απόφαση και συνολικά μετά την πάροδο 16 και πλέον μηνών. Εξάλλου, ως προς τις συμβάσεις αποκλειστικών διανομών που συνδέθηκαν με την καταγγελία, υπεβλήθη η υπ' αριθμ. 3388/9.10.2008 εισήγηση, η συζήτηση επί της οποίας άρχισε στις 26.2.2009 και ολοκληρώθηκε στις 10.4.2009, ενώ η οριστική απόφαση (455/V) εκδόθηκε στις 23.7.2009, ήτοι μετά 10 περίπου μήνες και συνολικά μετά την πάροδο 16 και πλέον μηνών. Υπό τα ως άνω δεδομένα, της καθυστέρησης της εκδόσεως αποφάσεων πέραν του 8μήνου, κατά τα ανωτέρω (εξάμηνο συν δύο μήνες σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως εν προκειμένω), έλαβε χώρα και κατά το κρινόμενο χρονικό διάστημα, κατά την έννοια των ισχυουσών διατάξεων, παράνομη παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας της Ε.Α., δυνάμενης να στοιχειοθετήσει, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις, αποζημιωτική ευθύνη αυτής κατ' εφαρμογή των άρθρων 105-106 του ΕισΝ.Α.Κ.. Η κρίση, άλλωστε, αυτή δεν αναιρείται από την 11251/2013 απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών, με την οποία αθωώθηκε ο Πρόεδρος της Ε.Α. από την κατηγορία της παραβάσεως καθήκοντος, με την αιτιολογία ότι «Η διερεύνηση της συγκεκριμένης υπόθεσης ήταν αναμφίβολα πολύπλοκη». Και τούτο, αφού η ευθύνη από πράξεις οργάνου ανεξάρτητης αρχής είναι αντικειμενική χωρίς να απαιτείται η διαπίστωση πταίσματος (πρβλ. ΣτΕ 76/2018, 710/2016), ήτοι εν προκειμένω του Προέδρου της Επιτροπής. Δεχόμενο, συνεπώς, το πρωτόδικο δικαστήριο, με την

Αριθμός απόφασης: 1286/2024

εκκαλούμενη απόφαση, ότι η Ε.Α. υπερέβη τον εύλογο χρόνο για την έκδοση αποφάσεως επί της καταγγελίας της εφεσιβλήτου, έτσι ώστε είναι δυνατή η θεμελίωση αποζημιωτικής ευθύνης αυτής, έστω και με εσφαλμένη αιτιολογία, ορθώς έκρινε και ο αντίθετος λόγος εφέσεως είναι αβάσιμος και απορριπτέος.

10. Επειδή, περαιτέρω, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη ότι η μεγάλη καθυστέρηση της Ε.Α. να προωθήσει την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκδόσεως πράξεως επί της καταγγελίας που η εφεσίβλητος υπέβαλε και η μακρά διάρκεια της δημιουργηθείσας εκκρεμότητας, σε συνδυασμό με τις συνεχείς προσπάθειες της ίδιας για την επιτάχυνση της εν λόγω διαδικασίας με την αποστολή συνεχών επιστολών διαμαρτυρίας, στις οποίες επεσήμανε τη δυσχερή οικονομική κατάσταση, στην οποία είχε περιέλθει, λόγω της καταγγελλόμενης συμπεριφοράς - αναγκαζόμενη να κλείσει και το βιβλιοπωλείο της στη Θεσσαλονίκη -, ως αντικείμενης στις διατάξεις περί ανταγωνισμού, κατά τα προαναφερόμενα, είχαν αντίκτυπο στο κύρος και τη φήμη της, κρίνει ότι συντρέχει νόμιμη περίπτωση επιδικάσεως σε αυτήν χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης, όσα δε περί του αντιθέτου προβάλλονται με την ένδικη έφεση είναι απορριπτέα, ως ουσία αβάσιμα. Ως προς το ύψος δε της χρηματικής αυτής ικανοποιήσεως, μετ'εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, όπως εκτέθηκαν, συνεκτιμώντας τη διάρκεια της παράνομης παραλείψεως, τις συνέπειες της συμπεριφοράς των εχουσών συλλογική δεσπόζουσα θέση εταιρειών στην επιχειρηματική δραστηριότητα της εκκαλούσας (αποκλεισμός από τις εισαγωγές, περιορισμός επιστροφών, δυσμενείς διακρίσεις στην τροφοδοσία της με βιβλία και στα ποσοστά των εκπτώσεων) και τις επίμονες προσπάθειες της εκκαλούσας, το Δικαστήριο με βάση τους κανόνες της κοινής πείρας και λογικής, λαμβάνοντας υπόψη και ότι στο άρθρο 932 του Α.Κ. εξειδικεύεται η συνταγματική αρχή της αναλογικότητας και δεν τίθεται ζήτημα άμεσης εφαρμογής της διατάξεως του άρθρου 25 παρ.1 εδάφιο τέταρτο του Συντάγματος (ΣτΕ 1210/2019, 1407/2014), κρίνει ότι πρέπει να επιδικασθεί στην εφεσίβλητη για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης, που υπέστη, χρηματική ικανοποίηση, ποσού 150.000 ευρώ, το οποίο κρίνεται εύλογο και προσήκον. Δεχόμενο τα ίδια και το πρωτόδικο δικαστήριο και αναγνωρίζοντας με την

εκκαλούμενη απόφαση την υποχρέωση της καθής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς να καταβάλει στην εφεσίβλητη το ποσό των 150.000 ευρώ με τον νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής (6.8.2010) και έως την εξόφληση, ορθώς τον νόμο εφήρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και ο λόγος εφέσεως, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα, είναι ουσία αβάσιμος και απορριπτός.

11. Επειδή, κατ'ακολουθίαν και ενόψει του ότι δεν προβάλλεται άλλη αιτίαση κατά της πρωτόδικης αποφάσεως, πρέπει η κρινόμενη έφεση να απορριφθεί στο σύνολό της και να καταλογισθούν σε βάρος της εκκαλούσας τα δικαστικά έξοδα της αντιδίκου της, κατ'άρθρο 275 παρ. 1 και 4 του Κ.Δ.Δ. και Παράρτημα Ι του Κώδικα Δικηγόρων - ν. 4194/2013 (ΦΕΚ Α 208), ανερχόμενα σε 341 ευρώ.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Απορρίπτει την έφεση.

Καταλογίζει τα δικαστικά έξοδα σε βάρος της εκκαλούσας Επιτροπής Ανταγωνισμού, ανερχόμενα στο ποσό των τριακοσίων σαράντα ενός (341) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 18.4.2024 και δημοσιεύθηκε στην ίδια πόλη, σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στις 29.4.2024, με τη συμμετοχή στη σύνθεση της γραμματέως Σοφίας Ζαχαρούλη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

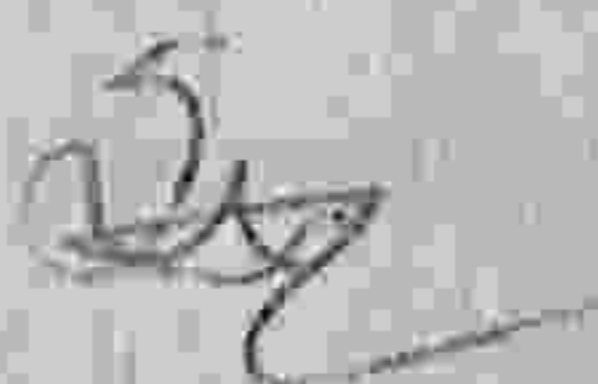
ANNA ATΣΑΛΑΚΗ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΥΦΑΝΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΟΥΛΗ

Αθήνα, 31-5-2024

Η. Γραμματέας
Σοφία Ζαχαρούλη

